

Mødet den 6. Februar 1913.

Fraværende: Jakob Jensen og N. Joh. Laursen.

1. (J. Nr. 517—1912). Regnskab over **O. M. Nyrups Legat** for 1912.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 520—1912). Skrivelse fra Bestyrelsen for **Carnegies Belønningsfond for Heltmod** angaaende Fondens Formaal og Virkemaade.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 23⁴—1912). Beretning om **Kødkontrollen og Kvægtorvet** i Juli Kvartal 1912.

Til Efterretning.

4. J. Nr. 22¹⁷—1912). Indenrigsministeriets **Appro- bation paa en Købekontrakt** med Murermester H. Hansen & Tømrermester C. Hansen angaaende en Marselisborggrund.

Til Efterretning.

5. (J. Nr. 331—1912). Forslag til **Overslag over Aarhus Købstadkommunes Indtægter og Udgif- ter** i 1913—14. — 2. Behandling.

Til Forslaget var fremkommet følgende Æn- dringsforslag og Andragender:

Ad Konto II. Andragende fra Assistent paa Fattigvæsenets Kontor, Emanuel Jensen, om at blive forfremmet til Kontorassistent af 1. Klasse fra 1. Oktober 1913 at regne, saaledes at hans

Anciennitet i den højere Lønklasse bliver regnet fra Oprykningsdagen. — Fra Budgetudvalget forelaa Indstilling om, at Andragendet ikke imødekommes.

Indstillingen vedtoges.

Ad Konto III. Forslag fra Mikael Johansen, Møller, Jul. Andersen, J. C. Petersen, N. Joh. Laursen, Magnus Nielsen og Carl Laursen om, at Kommunens Tilskud til Hjælpekassen bliver nedsat med 5000 Kr. og Statskassens Tilskud med 2500 Kr., saaledes at Nettoudgiften under Udgiftskonto III bliver nedbragt med 2500 Kr. — Budgetudvalgets Flertal, Formanden, Mousten, Lehmann og Simonsen fastholdt det oprindelige Forslag.

Formanden forelagde Ændringsforslaget og Udvalgsflertallets Indstilling. Han tilføjede dernæst, at hans Stilling til Sagen navnlig var dikteret af de Betragtninger, der var blevet gjort gældende af Formanden for Hjælpekassens Bestyrelse ved dennes Møde med Budgetudvalget.

Mikael Johansen skulde henholde sig til sine Udtalelser ved Budgettets første Behandling om, at Aarhus med Hensyn til Tilskud til Hjælpekassen var højere oppe end næsten alle andre Kommuner, og at det vilde være urimeligt at forhøje Statskassens Tilskud, naar man ikke vidste, hvad man vilde faa.

Simonsen anbefalede Budgetudvalgets Flertals Forslag om, at den opførte Sum blev staaende. Naar Kommunens Tilskud blev forhøjet, var det naturligt ogsaa at forhøje Statens Tilskud, som iøvrigt ikke var opført med mere, end der med Rimelighed kunde forventes at ville blive indbetalt. 2 af Hjælpekassens Bestyrelses Højremedlemmer havde i en Skrivelse til Budgetudvalget udtalt Forventning om, at Enkeloven skulde træde i Kraft i Aar, men dermed havde det vist

ret lange Udsigter. Den Mellemvej, Forslagsstillerne af Ændringsforslaget nu var gaaet, kunde ikke være andet end en Demonstration.

M o u s t e n bemærkede, at Ændringsforslaget var opbygget paa et forkert Grundlag, idet Statens Tilskud i nogen Grad rettede sig efter det paa Budgettet opførte Beløb.

Forslaget forkastedes.

Ad Konto IV. Forslag fra Mikael Johansen, Møller, Jul. Andersen, J. C. Petersen, N. Joh. Laursen, Magnus Nielsen og Carl Laursen om delvis Brug af Margarine paa »De gamles Hjem« fra 1. April 1913 at regne, og at som Følge heraf Post IV 3 b 1 bliver nedsat med 1500 Kr. — Budgetudvalget henstillede Forslaget til Byraadets Afgørelse, idet dets Medlemmer forbeholdt sig deres Stilling.

C a r l L a u r s e n anbefalede Forslaget. Naar Alderdomsunderstøttelsesudvalgets Formand ved Budgettets 1. Behandling havde udtalt sin Forbavelse over, at Taleren havde fremdraget den paa-gældende Sag, idet det skulde være en Overenskomst mellem Udvalgets Medlemmer at overlade Sagens Afgørelse til det ny Byraad, maatte Udvalgets Formands Anskuelse bero paa en Fejltagelse, eftersom Taleren i de 2 Aar, han havde siddet i Udvalget, havde arbejdet for, at den delvise Brug af Margarine paa »De gamles Hjem« blev gennemført administrativt. Da dette ikke havde ladet sig gøre, havde Taleren ikke haft anden Vej at gaa end at fremdrage Sagen i Byraadet. For Resten vilde det ogsaa være naturligt, at det ny Byraad havde det gamle Byraads Beslutning at henholde sig til i denne Sag som i saa mange andre. De aller fleste Mennesker spiste nu Margarine, og da der tilmed kun blev fore-

slaaet delvis Brug, vilde Gennemførelsen af Reformen sikkert ikke vække Uro blandt de gamle.

O l e s e n var meget forbavset over, at Hr. Carl Laursen kunde sige, at han i de sidste 2 Aar havde arbejdet for at faa Margarine indført paa »De gamles Hjem«. Havde dette været Tilfælde, indsaa Taleren ikke, hvorfor Hr. Carl Laursen saa ikke havde stillet Forslag i Udvalget. At dette ikke var sket, var vel, fordi hele Udvalget havde den Opfattelse, at det vilde være vanskeligt at gennemføre nogen Forandring. Det var et tidligere Byraad, hvori Højre var Flertal, der havde bestemt Hjemmets Spisereglement og altsaa ogsaa bestemt, at der udelukkende skulde bruges Smør. Der var næppe mange af Byraadets Medlemmer, som ikke vidste, hvor vanskelige og sensible de gamle og svagelige Mennesker kunde være. Hele deres Sindstilstand var saaledes, at de til Tider kunde være ikke saa lidt vanskelige at have med at gøre, og Udvalgets Flertal havde derfor hele Tiden haft den Opfattelse, at ogsaa Hr. Carl Laursen var enig med det i, at det ny Udvalg, som vilde komme efter Byraadsvalget, skulde tage Bestemmelse om, hvorvidt Margarine skulde indføres eller ej. Naar desuden Forandringen først skulde gennemføres efter 1. April, vilde det være rigtigt, at det ny Byraad fik Haand i Hanke med, hvorledes der skulde administreres. Det var ret underligt at se, at Højremindretallet i Byraadet, naar Talen var om at spare, altid vilde lade Besparelsen ramme den Side, der i Forvejen havde det smaat nok. Man havde saaledes set, at Mindretallet havde haft den Dristighed at foreslaa, at Hjælpekassen skulde have et mindre Tilskud, end den hidtil havde faaet, og det forunderlige var, at Folk, der havde siddet i Fattigudvalget kunde

gaa med dertil. For en Tid siden havde man set det samme med Hensyn til Børnebespisningen i Skolerne, idet man da havde villet have bestemt, at Børnene kun skulde have 1 Ret Mad.

Formanden bad Taleren holde sig til det foreliggende Spørgsmaal.

Olesen udtalte, at hvis Forslaget om Brug af Margarine nu blev vedtaget, kunde de gamle med Rette spørge, hvad den næste Indskrænkning skulde gaa ud paa. Det var ganske uforstaaeligt, hvorfor Hr. Carl Laursen uden noget Varsel var kommet plumpende med Forslaget, da Udvalget havde haft Møde 2 Dage før Budgettets 1. Behandling. Først umiddelbart før Forhandlingens Begyndelse havde Hr. Carl Laursen meddelt Taleren, at han agtede at stille Forslag om at nedsætte Kontoen for Fødevarer med 1500 Kr. Paa det omtalte Udvalgsmøde havde Hr. Carl Laursen ikke mælet et Ord om, at han vilde stille det omtalte Forslag. Udvalgets Flertal havde derfor gyldig Grund til at mene, at Hr. Carl Laursen havde samme Opfattelse som det, nemlig at Sagen skulde udsættes, til der var valgt et nyt Byraad. Hr. Carl Laursens Fremgangsmaade viste, at han med Forslaget kun havde tilsigtet at lave et lille Valgnummer; var dette ikke Tilfældet, vilde Hr. Carl Laursen have stillet Forslaget i Udvalget eller kollegialt have underrettet dette om, at han agtede at stille det. Man plejede at tale om »Valgfæsk«, men her kunde man vist bedre sige »Valgsmør«.

Formanden gjorde opmærksom paa, at man ved 2. Behandling af Budgettet plejede at holde sig til de kortest mulige Bemærkninger.

Simonsen kunde ganske give Hr. Olesen Ret i, at der forelaa et Forsøg paa en Overrump-ling fra et enkelt Udvalgsmedlems Side. Skulde

den Fremgangsmaade blive Praksis, vilde det ikke blive let at arbejde sammen i god Forstaaelse i de forskellige Udvalg. Det var ikke kollegialt overfor de andre Udvalgsmedlemmer at komme dumpende med saadanne Forslag. Nu forelaa Forslaget imidlertid, og man maatte tage Stilling til det. Skønt Taleren i og for sig var enig med Hr. Olesen i, at Afgørelsen burde have været overladt til det ny Udvalg, kunde han dog, saaledes som Forholdene var, ikke undlade at stemme for Forslaget. Naar Arbejderne var henvist til udelukkende at spise Margarine, og Middelstanden og mange andre ogsaa spiste Margarine, og det ikke kunde siges, at Margarine var et mindre renligt eller mere ubrugeligt Næringsmiddel end Smør, kunde man ikke modsætte sig et Forslag, der gik ud paa, at de alderdomsunderstøttede skulde nyde samme Skæbne som alle andre. Man havde et godt gammelt socialistisk og forøvrigt ogsaa kristeligt Ord, der sagde, at man skulde gøre mod andre, som man ønskede, at andre skulde gøre mod en selv. Naar man selv brugte Margarine, kunde man ogsaa forsvare at byde andre den. Under Hensyn til hele Situationen vilde Taleren derfor anbefale sine Partifæller at stemme for Forslaget.

Forslaget vedtoges.

Ad Konto VI. Forslag fra Politimesteren og Magnus Nielsen om under Post VI 1 a at optage 1200 Kr. til Løn til en kvindelig Politibetjent samt 200 Kr. til Erstatning til hende for Brug af egne Klæder.

Fra Budgetudvalgets Flertal forelaa Indstilling om, at Forslaget forkastes.

Politimesteren havde ved Budgettets 1. Behandling omtalt Sagen saa udførlig, at han nu

skulde indskrænke sig til i Korthed at anbefale Forslaget.

Magnus Nielsen anbefalede Forslaget og udtalte, at han ikke kunde tænke sig, at Byraadet kunde sidde Politimesterens Motivering fra sidste Møde overhørig, og at det efter den maatte være en Pligtsag for Byraadet at bevilge Lønnen til den kvindelige Betjent.

Simonsen fraraadede Ændringsforslaget og anbefalede Byraadet at slutte sig til Budgetudvalgets Flertals Indstilling. Det havde forbavset Taleren at høre Politimesteren i sidste Møde fremhæve den store Vigtighed, Ansættelsen af en kvindelig Betjent vilde have; thi det var jo ikke ubekendt, at Politimesteren 3 Gange havde haft Lejlighed til at faa en kvindelig Betjent, idet Byraadet ved de 3 sidste Nyansættelser havde meddelt ham, at det intet skulde have imod, at der blev ansat en kvindelig Betjent. Det havde saaledes klart vist sig, at det kun var en Forøgelse af Politistyrken, det drejede sig om. Styrken var imidlertid tilstrækkelig stor, forholdsvis langt større end i andre Byer; ialt havde man 76 Betjente. Skulde der skrides til nogen Udvidelse, syntes der at være mere Grund til at ansætte en ny Sundhedsbetjent. En saadan vilde der i hvert Fald kunne skaffes nyttigt Arbejde til, medens det, en kvindelig Betjent kunde udrette mod Prostitutionen, var lig Nul. Ved Hjælp af en kvindelig Betjent kunde man maaske nok kappe Blomsten af Tidslen af, men Rødderne vilde blive tilbage og brede sig som nu.

Jul. Andersen kunde anbefale Forslaget, idet han var overbevist om, at en Kvinde, hvis man da fik fat i den rette, vilde kunne udøve en overordentlig god Virkning paa de Piger, der allerede i 14—16 Aars Alderen kom paa gale

Veje. Fra Værgeraadene havde man Erfaring for, at disse unge Piger var de aller vanskeligste at have med at gøre. Selvfølgelig vilde Prostitutionen ikke blive udryddet, fordi man fik en kvindelig Betjent, men Foranstaltningen skulde dog nok i nogen Grad gøre sin Virkning. Selv om ogsaa kun enkelte skulde blive ført ind paa Moralens Vej, vilde dette dog være af den aller største Vigtighed for baade vedkommende selv og deres Hjem. Spørgsmaalet om, at Politimesteren 3 Gange havde haft Lejlighed til at faa en kvindelig Betjent, skulde Taleren ikke blande sig i, eftersom det maatte overlades til Politimesteren, hvorledes han vilde benytte sine Betjente. Slutte- lig medgav Taleren Forslaget sin varmeste Anbefaling.

Politimesteren skulde indrømme, at det var en Skønssag, om der mest tiltrængtes en kvindelig Betjent eller en Sundhedsbetjent. Naar han imidlertid havde foretrukket at stille Forslag om at ansætte en kvindelig Betjent, var det, fordi han havde optaget Udtalelsen om, at Byraadets Flertal ikke vilde være med til at udvide Politistyrken, for Alvor. Ansættelsen af en Sundhedsbetjent vilde nemlig være en Udvidelse af Politistyrken, medens det samme ikke kunde siges om Ansættelsen af en kvindelig Betjent. For denne sidstes Vedkommende drejede det sig om en helt ny Opgave, som Taleren vilde søge at drage ind under Politiets Virkeomraade. Det var altsaa en Udvidelse af Politiets Opgaver, der tilsigtedes. Det var rigtig nok, at der kunde have været ansat en kvindelig Betjent ved en af de sidste Nyan-sættelser, men da en kvindelig Betjents Virksomhed ikke hørte under den egentlige Polititjeneste, vilde Taleren ikke fuldt ud have gjort sin Pligt,

hvis han var gaaet med til at svække den egentlige Politistyrke. Denne var ikke for stor, tværtimod, saa det vilde ikke være forsvarligt at gøre den mindre. Rent menneskeligt set vilde Taleren heller ikke gøre en Mand arbejdsløs for at faa en kvindelig Betjent. Taleren takkede Hr. Jul. Andersen for den Støtte, han havde givet Forslaget, og anbefalede Byraadet at slutte sig til dette.

Simonsen forstod ikke, hvorledes Politimesteren i denne Forbindelse kunde tale om at gøre en Betjent arbejdsløs. Noget saadant havde der absolut ikke været Tale om, idet det jo havde været ved Antagelse af ny Betjente, at Byraadet havde udtalt, at det intet havde imod, at der blev antaget en kvindelig Betjent i Stedet for en mandlig. Taleren troede ikke paa Betydningen af at ansætte en kvindelig Betjent, da der ikke med Magt var noget at udrette i denne Sag. Forøvrigt viste Erfaringen fra Værgeraadene og »Kvindehjælpen«, at der kunde gøres meget godt overfor vildledte unge Mennesker, men skulde denne Virksomhed ind under politimæssige Former, vilde baade de unge og Hjemmene snarere blive skræmmet bort. Byraadets Flertal delte næppe Hr. Jul. Andersens Anskuelse om, at Byraadet intet havde at sige med Hensyn til Politivæsenet. En saadan Opfattelse vilde de kongevalgte Embedsmænd naturligvis synes godt om, men da det var Byraadet, som bevilgede Pengene og ansatte Betjentene, ganske vist efter Politimesterens Indstilling, kunde det dog næppe tænkes, at Politimesteren kunde ansætte provisoriske Betjente, naar Byraadet nægtede de fornødne Bevillinger. Lovens Mening var da sikkert ogsaa, at Befolkningen

gennem sine Repræsentanter skulde have Indflydelse paa Politiet.

Forslaget forkastedes.

Ad Konto XVII. Forslag fra Mikael Johansen, Møller, Jul. Andersen, J. C. Petersen, N. Joh. Laursen, Magnus Nielsen og Carl Laursen om, at 85000 Kr. til Opførelse af et Krematorium udgaar af Budgettet. — Budgetudvalgets Flertal fastholdt det oprindelige Forslag.

Mikael Johansen erindrede om, at Posten var blevet opført allerede paa indeværende Aars Budget, men at Beløbet endnu ikke var blevet bragt til Anvendelse, hvad sikkert heller ikke vilde ske i det kommende Aar. Naar Budgettet var saa anstrengt, som det i Virkeligheden var, og det ikke var Meningen at bruge Pengene, saa det ikke godt ud at have Posten opført, og dette saa meget mere som der ingen Brug var for Krematoriet. At lade Posten blive staaende var nærmest under Byraadets Værdighed. Vilde man endelig have et Krematorium, kunde man maaske overveje, om Observatoriet, der jo var blevet en stor Skuffelse, ikke kunde omdannes til Krematorium.

Simonsen kunde ikke se, det kunde gøre noget at lade Beløbet blive staaende paa Budgettet. De 85000 Kr. til et Krematorium var med flere Højremedlemmers Stemmer blevet opført paa den før 1909 udarbejdede Liste over Laanemidlernes Anvendelse. Naar Beløbet desuden ikke kunde bringes til Anvendelse uden efter Byraadets nærmere Beslutning, kunde det ikke genere, at det stod paa Budgettet. Forøvrigt var Spørgsmaalet om Opførelse af et Krematorium blevet overgivet til Kirkegaardsbestyrelsen, uden at denne dog endnu havde gjort nogen Indstilling derom. Det

maatte imidlertid blive det ny Byraads Sag at bestemme, hvor naar Opførelsen skulde finde Sted. Naar Posten var saa frygtelig, vilde det desuden være Synd for Højres Valgagitation at tage den ud af Budgettet. Dersom maa ofrede de 85000 Kr. til et Krematorium, vilde der være Mulighed for, at Byens Kirkegaardsplads kunde strække til, saaledes at man kunde undgaa at ofre 300000 Kr. til Anlæg af en ny Kirkegaard.

M i k a e l J o h a n s e n var taknemmelig for, at Hr. Simonsen vilde lade Posten staa af Hensyn til Højres Valgagitation. Dette behøvedes dog ikke, da der var Stof nok endda. Laanemidlerne var ved at ebbe ud, og der var Brug for Pengene til meget andet end et Krematorium. Forøvrigt var der næppe nogen, heller ikke Hr. Simonsen, der troede, at Kirkegaardsbestyrelsen vilde stille Forslag om Opførelse af et Krematorium.

M o u s t e n bemærkede, at det hverken gjorde fra eller til, at Posten var opført. Vilde det kommende Byraad opføre Krematoriet, kunde det gøre det, og vilde det ikke, kunde det lade være.

Forslaget forkastedes.

Ad Konto XIX. Fornyet Andragende fra Skoleraadet for »Aarhus Handelshøjskole« om et Tilskud paa 200 Kr. til Skolens almindelige Drift — Budgetudvalget henstillede Andragendet til Byraadets Afgørelse.

C a r l L a u r s e n anbefalede at blive staaende ved det alt opførte Tilskud, 800 Kr., som jo var 100 Kr. større end sædvanlig. Det var mindre heldigt at motivere Andragendet med, at Staten stillede større Fordringer til Skolerne, idet Staten selvfølgelig maatte støtte Skolerne mere, naar den forlangte mere af dem. Forøvrigt var der for

Tiden Andragende liggende hos Regeringen om Støtte til Handelsskolerne.

F o r m a n d e n gjorde opmærksom paa, at de 800 Kr. var til Fripladser ved Skolen og ikke til dennes almindelige Drift.

S i m o n s e n oplyste, at de 100 Kr., hvormed Tilskudet til Fripladser i »Aarhus Handelshøjskole« i Aar blev foreslaaet forhøjet, var til en særlig Kategori af Elever, saaledes at Tilskudet i Virkeligheden ikke var større end tidligere. Som Motiv til Andragendet var anført, at Skolen maatte have Tilskud til den almindelige Drift, for at Forholdet overfor »Den jydsk Handelshøjskole« ikke skulde være altfor ulige. Denne sidste Skole havde nemlig faaet en gratis Grund, hvorved den sparede en aarlig Renteudgift paa 1600 Kr. Naar Forholdet var saaledes, var det ikke ubeskedent af »Aarhus Handelshøjskole« at andrage om et Tilskud paa 200 Kr. til Driften. Desuden maatte det erindres, at de to Skoler efter alt det foreliggende tilhørte hver sin Samfundsklasse; »Den jydsk Handelshøjskole« var Storhandelens, men »Aarhus Handelshøjskole« Middelstandens Skole. Man burde derfor bevilge de 200 Kr. til denne sidste for at vise, at man i Princippet vilde stille Middelstandens Skole lige med Storhandelens Skole.

S a m u e l s e n anbefalede Andragendet. Det var en fuldstændig rigtig Karakteristik, Hr. Simonsen havde givet af de to Skoler. At give Bidrag til Fripladser alene nyttede ikke, eftersom de nu stillede større Krav til Handelsskolerne medførte større Udgifter for disse. Det var godt nok at sige, at det var Statens Pligt at støtte Skolerne, naar den stillede større Fordringer til dem, men Handelsministeren vilde ikke engang have de

Penge, han kunde faa til dette Øjemed. Der var ikke saa ganske lidt i den Betragtning, at den gratis Grund til »Den jydsk Handelshøjskole« betød en betydelig Lettelse for denne Skoles Drift.

M i k a e l J o h a n s e n kunde ikke indse, at Hr. Simonsens Sammenligning mellem de to Skoler passede, ej heller kunde han indrømme, at »Den jydsk Handelshøjskole« var Storhandelens og »Aarhus Handelshøjskole« Middelstandens Skole. Der var nemlig langt flere fattige Elever i den første end i den sidste. Desuden var »Den jydsk Handelshøjskole« oprettet ved frivillige Bidrag som en rent human Institution, hvorimod »Aarhus Handelshøjskole« var en ren Forretningsskole. Konkurrencen mellem Købstæderne havde været medvirkende til, at Byraadet havde givet gratis-Grund til »Den jydsk Handelshøjskole«. I og for sig trængte denne Skole maaske mere til Støtte, men den havde efter Talerens Raad undladt at søge derom i Aar. Da de 200 Kr. jo ikke kunde betyde meget for Driften, var det i Virkeligheden et Princip, det drejede sig om, saa ved at bevilge denne Sum, vilde man slaa fast, at man ogsaa vilde støtte Skolen i Fremtiden. Begge Skoler lededes vist iøvrigt meget godt.

S i m o n s e n troede, at »Aarhus Handelshøjskole« var en daarlig Forretning, hvis den i det hele taget kunde kaldes en Forretning. Taleren kunde ikke indse, at det kunde medføre Konsekvenser, at man anerkendte Middelstandens Skoles Ligeberettigelse med Storhandelens Skole. Undervisningen var sikkert den samme i begge Skoler, men »Aarhus Handelshøjskole« havde dog vist optaget flere Opgaver end den anden, navnlig ved Bogføringslovens Gennemførelse havde den løst en Opgave til Fordel for Middelstanden.

Andragendet bevilgedes.

Ad Konto XX. Forslag fra Mikael Johansen, Møller, J. C. Petersen, Magnus Nielsen og Carl Laursen om:

a t Post XX 4 a 1, Opførelse af Drivhuse og Anskaffelse af Inventar dertil, 2250 Kr., udgaar af Budgettet,

a t Post XX 4 a 2, Opførelse af en Bygning til Stald og Redskabsrum, 2000 Kr., ligeledes udgaar,

a t Post XX 4 a 3, Anskaffelse af 2 Heste, 800 Kr., nedsættes med 400 Kr.,

a t Post XX 4 a 4, Anskaffelse af Vogne og Seletøj m. m., 400 Kr., nedsættes med 200 Kr.,

a t Post XX 4 a 5, Vejanlæg, 1500 Kr., nedsættes med 500 Kr.,

a t Post XX 4 a 6, Anskaffelse af Redskaber m. m., 2000 Kr., nedsættes med 1000 Kr.,

a t Post XX 4 a 8, uforudsete Udgifter, 600 Kr., nedsættes med 300 Kr.,

a t Post XX 4 b 2, Løn til Arbejdsmænd og Elever, 6000 Kr., nedsættes med 2000 Kr.,

a t Post XX 4 b 3, Indkøb af Planter til videre Kultur, 3000 Kr., nedsættes med 1000 Kr.,

a t Post XX 4 b 4, Vedligeholdelse af Boligen og af Drivhusene, 700 Kr., nedsættes med 200 Kr.,

a t Post XX 4 b 5, Hestehold m. m., 850 Kr., nedsættes med 400 Kr.,

a t den under Post XX 4 opførte Indtægt ved Salg af Frugt og Grønsager, 1100 Kr., nedsættes med 500 Kr. og

a t den under Post XX 4 opførte Indtægt for Kørsel, 1000 Kr., udgaar af Budgettet.

Forslag fra Mousten om, at Post XX 4 b 1, Løn til en Gartner foruden fri Bolig, 1600 Kr., udgaar af Budgettet. — Fra Budgetudvalget fore-

laa Udtalelse om, at hvis de foreslaaede Ændringer skulde gennemføres, maatte Udvalget foretrække, at alle de til Udvidelse af Havens Drift sigtende Foranstaltninger udsættes. Udvalget mener imidlertid at burde fastholde sit oprindelige Forslag, dog saaledes, at det maa bero paa Byraadets nærmere Beslutning i Regnskabsaaret, om de paagældende Foranstaltninger skal bringes til Udførelse. Dette gælder ogsaa det af Moustén stillede Forslag om, at Konto XX 4 b 1 udgaar.

Magnus Nielsen vilde paa Forhaand sige, at han nærmest havde Lyst til at stryge hele den foreslaaede Bevilling til Botanisk Have. Det glædede ham derfor at se, at Budgetudvalget tildels havde ramt den samme Tanke. De foreslaaede Poster for Haven syntes ret løst stillede op. Stadsgartneren kunde maaske nok have Ret i Opstillingen set fra hans Synspunkt, men han burde dog nok have ventet et Aars Tid med at komme med Forslaget, indtil han havde høstet mere Erfaring som Leder af de kommunale gartneriske Institutioner. Gennemførelsen af Forslaget vilde gribe ind i mange Forhold og skade mange Borgere. Dette maatte man selvfølgelig bøje sig for, hvis det var Ret og rigtigt og til Kommunens Tarv, hvad imidlertid ikke var saa ganske afgjort. Da Tanken kom frem i Efteraaret, havde Taleren betonet, at man burde gaa frem med smaa Skridt; den Mening havde han endnu, og i hvert Fald maatte man forlange, at en saa gennemgribende Foranstaltning skulde være nøje gennemtænkt. De forskellige Institutioner som Skolevæsen, Fattigvæsen, Alderdomsvæsen o. s. v. havde hver en Post paa Budgettet til deres Anlæg og kunde selv besørge Pasningen af disse. Der var altsaa kun de offentlige Anlæg

tilbage, men for deres Skyld behøvede man ikke at oprette gartnerisk Stordrift og Vognmandskørsel. Taleren var ikke i og for sig Modstander af at faa god Orden paa Tingene med Hensyn til Kommunens Anlæg i det hele taget, men han kunde ikke være med til det, der nu blev foreslaaet. Det glædede ham derfor, at Budgetudvalget var kommet ind paa Tanken om, at Bevillingerne skulde ske efter Byraadets nærmere Vedtagelse. Som Forslaget nu forelaa, var det alt for løst stillet op. Stadsgartneren burde indhente mere Erfaring, inden han kom med saa stort et Forslag. Der var rejst en Del Kritik over Stadsgartneren, men hertil vilde Taleren sige, at Stadsgartneren allerede havde haft mange store Opgaver at løse og havde fuldt op at gøre i Øjeblikket; man kunde derfor nok spare ham en Tid endnu for at have med Havens egentlige Drift at gøre. Taleren sluttede med at henstille, at hele Sagen blev udsat.

Jul. Andersen bemærkede, at Indretningen af den botaniske Have selvfølgelig kostede Penge ligesom et hvert nyt Anlæg. Forøvrigt mente Udvalget, at Havens Budget var opstillet saa sparsommeligt som muligt. Ændringsforslagene syntes at tyde paa, at Byraadet var blevet bange for sin Beslutning og nu vilde vælte det skete over paa det uskyldige Markudvalg, skønt selve Tanken var udgaaet fra Byraadet, og skønt den vedtagne Plan havde vundet almindelig Anerkendelse. Det passede absolut ikke, at Havens Budget var løst stillet op, det var tvært imod grundigt overvejet af Udvalget og gennemdebatteret i Byraadet. Som det vilde erindres, var det ogsaa Tanken om at indrette en Park paa Vesterbro, der havde ført til Ansættelse af en Stads-

gartner. Endelig var det ogsaa besluttet at lægge den gamle Borgmestergaard og flere andre gamle Bygninger ud i Haven. Naar dette var Tilfælde, maatte det ene passe til det andet. Om at gaa Byens Gartnere for nær var der selvfølgelig ikke Tale. Taleren skulde ikke komme ind paa Enkelthederne, men kun hævde, at enten skulde man have noget ordentligt eller slet intet, og det sidste kunde vel ikke være Meningen. At Haven skulde forrente sig, vilde man vel ikke forlange, det gjorde jo ingen af Byens Anlæg. Budgetudvalgets Stilling var mere tiltalende end Ændringsforslagene, men det ny Markudvalg, der vilde komme efter 1. April, vilde dog derefter blive stillet paa vel indskrænket Kost. Dog kunde det vel ikke være Meningen, at Udvalget skulde komme til Byraadet, hver Gang der skulde anskaffes et eller andet lille Redskab.

M o u s t e n havde faaet den Opfattelse, at Hr. Magnus Nielsen var enig med Budgetudvalget i dets Stilling til Sagen. Hele denne var i høj Grad uoplyst, hvorfor Budgetudvalget ogsaa foreslog, at selv om Beløbene blev optaget paa Budgettet, saa skulde der dog tages nærmere Beslutning for hver Posts Vedkommende, hvilket egentlig var det samme som at udsætte Sagen.

S i m o n s e n troede, at man vilde blive nødt til at bevilge det paa Budgettet opførte Beløb til Haven, hvis man skulde naa at faa det ud af denne, som man tragtede efter. Hr. Magnus Nielsen havde talt om, at Posterne ikke var motive-rede, men det samme kunde siges i fuldt saa høj Grad om Ændringsforslagene. Naar det saaledes blev foreslaaet, at Posten paa 2000 Kr. til Opførelse af Stald og Redskabsrum skulde udgaa, vilde det være rart at vide, hvor Haven skulde opstalde

sin Hest. Forøvrigt var der jo kun Tale om at indrette en gammel Bygning, som man vilde faa gratis, til Stald og Redskabsrum. Endvidere blev det foreslaaet, at der kun skulde være een Hest i Haven, men hvad Nytte man vilde have af kun 1 Hest var ikke let at se. Beløbet til Anskaffelse af Vogne og Seletøj blev foreslaaet nedsat til 200 Kr. For denne Sum kunde man naturligvis faa en flot Barnevogn, men ellers var det ikke let at indse, hvilken Vogn og hvilket Seletøj man kunde faa for 200 Kr. Den foreslaaede Post, 1500 Kr., til Vejanlæg ønskede man at klippe 500 Kr. af, men man sagde intet om, hvilket Vejstykke der ikke skulde anlægges. Ændringsforslagene syntes i det hele taget saa rent hen i Vejret, at de ikke egnede sig til at tages alvorligt, men Meningen var vel ogsaa kun at bruge dem som en Demonstration. Enten maatte man bevilge det, der var optaget paa Budgettet i Henhold til tidligere Beslutning, eller ogsaa slet intet. Taleren havde ikke sat sig nærmere ind i de opførte Tals Rigtighed, men ansaa dem for paalidelige nok.

Magnus Nielsen havde ikke ventet andet, end at Hr. Simonsen vilde søge at nedbryde alt, hvad Taleren var kommet med. Hr. Simonsens Klogskab var sikkert overordentlig stor, men han var dog kommet til at sige, at han ikke kendte saa nøje til Tallenes Rigtighed. Naar man kun havde haft et Forslag i et Par Dage, var det ikke saa let en Sag at kritisere det, men naar Budgetudvalget ikke selv havde gjort sig den Ulejlighed at undersøge Tallene, skønt det havde haft Forslaget i flere Maaneder, skulde Hr. Simonsen ikke indlade sig paa at kritisere Ændringsforslagene. I Virkeligheden havde Taleren jo kun hævdet, at Stadsgartneren burde have Tid til at sætte

sig ind i Byens Administration, inden han kom med saa stort et Forslag. Iøvrigt var Ændringsforslagene ikke saa meningsløse, som Hr. Simon- sen gerne vilde gøre dem til. Naar f. Eks. Vogne og Seletøj til 2 Heste kostede 400 Kr., maatte man kunne nøjes med det halve Beløb, naar der kun skulde være een Hest, og naar man havde foreslaaet Posten for Vejanlæg nedsat fra 1500 Kr. til 1000 Kr., saa var Meningen selvfølgelig, at der nok kunde gøres en Begyndelse for dette Beløb. Taleren og hans Medforslagsstillere kunde godt frafalde Ændringsforslagene og slutte sig til Budgetudvalgets Forslag om at lade Bevillingen staa og tage deraf i Aarets Løb efter Markudvalgets nærmere Indstilling. Forslagsstillernes Ønske var kun, at der blev gaaet lidt langsommere frem.

J u l. A n d e r s e n maatte overfor Hr. Magnus Nielsens Paastand om, at Posterne var løst stillede op, og Hr. Moustens Gentagelse heraf hævde, at Posterne var opført efter grundige Overvejelser, og at de ikke kunde være mindre, hvis der skulde naas det, som Byraadet havde besluttet, og hvormed Hensigten jo var i Løbet af en kort Aarrække at faa et Anlæg, der kunde staa i passende Forhold til de Interesser, der knyttede sig til selve Anlægget og til den gamle Borgmestergaard og de andre gamle Bygninger, som skulde anbringes i det. Der var ingen Tvivl om, at Stadsgartneren nøje havde sat sig ind i hele Sagen, og der forelaa jo ogsaa detailleret Plan for, hvorledes alt skulde være og udvikle sig i Tidens Løb. Naar alt toges i Betragtning, var der ikke Grund til at ændre Forslaget eller sætte det ud blandt de Bevillinger, der afhang af Byraadets nærmere Vedtagelse, for man kunde være ganske

vis paa, at det ikke vilde lykkes at spare noget af de foreslaaede Beløb.

M i k a e l J o h a n s e n gjorde gældende, at Hovedspørgsmaalet var, om Udbyttet af Haven vilde komme til at staa i Forhold til de ret store Beløb, man vilde anvende. Dette vilde imidlertid næppe slaa til, navnlig fordi der ikke vilde komme ret mange Mennesker ud i det ret afsides liggende Anlæg. Det var da ogsaa en stor Fejl, at man havde besluttet at lægge den gamle Borgmestergaard derude. Denne burde have været lagt op i »Vennelyst«. Da man ingen Erfaring havde om hele den Virksomhed, man tænkte knyttet til Haven, burde Sagen nøje overvejes, for man kunde være ret sikker paa, at det ikke blev ved de nu foreslaaede Beløb. Endelig indeholdt Forslaget en Del Kommunesocialisme, hvilket fremgik deraf, at det var blevet oplyst, at der skulde dyrkes Grønsager og Kartofler. De Herrer, der talte saa meget om Smaafolk, skulde betænke, at de Smaafolk, som levede af at sælge Grønsager og Kartofler, vilde komme til at lide stor Skade, hvis denne Tanke skulde gennemføres,

S i m o n s e n troede ikke, det var værd ved denne Lejlighed at komme ind paa Kommunesocialismen. Hvis Hr. Mikael Johansen var saa stor en Fjende af denne, maatte han jo stille Forslag om, at Kommunen skulde skille sig ved en Del af sine Institutioner. Taleren havde søgt at komme til Klarhed over, hvad Sagen drejede sig om, det havde Hr. Magnus Nielsen derimod ikke, for saa vilde han ikke være gaaet med til at stille de nu foreliggende Ændringsforslag. Naar Taleren var gaaet med til Budgetudvalgets Forslag, var det, fordi det ikke skulde siges, at Flertallet havde villet trumfe noget igennem uden at give

Lejlighed til nærmere Undersøgelse. Naar Ændringsforslagene hvilede paa den Betragtning, at man kunde faa Vogn og Seletøj til een Hest for 200 Kr., naar Vogn og Seletøj til 2 Heste kostede 400 Kr., saa kunde Taleren godt forstaa, hvorledes Ændringsforslagene var blevet til.

M i k a e l J o h a n s e n tog Ændringsforslagene tilbage til Fordel for Budgetudvalgets Forslag.

M o u s t e n antog, at Hr. Mikael Johansen mente Budgetudvalgets Forslag om, at Posterne skulde blive staaende paa Budgettet, men at Bevillingerne skulde bero paa Byraadets nærmere Bestemmelse.

Ændringsforslagene toges tilbage. Budgetudvalgets Forslag om, at samtlige de under nærværende Konto opførte Beløb bero paa Byraadets nærmere Beslutning, vedtoges.

Ad Indtægtskonto III b. Henstilling fra Formanden for Aarhus Turistforening om at optage et Beløb til Indretning af en Kælkebane i Marselisborg Skov, Kirkeskoven. Udgiften vil andrage ca. 500 Kr. — Fra Budgetudvalget forelaa Indstilling om at forhøje Konto III b Nr. 58 med 500 Kr.

Vedtoges.

Ad Indtægtskonto III g. Forslag fra Mikael Johansen, Møller, Jul. Andersen, J. C. Petersen, N. Joh Laursen, Magnus Nielsen og Carl Laursen om, at Prisen pr. Ton af Gaskul bliver opført til 19 Kr. 50 Øre i Stedet for 18 Kr. 50 Øre, hvorved Udgiften under Post III g 2 a bliver forhøjet med 22000 Kr. — Fra Budgetudvalgets Flertal forelaa Indstilling om at forkaste Forslaget.

M ø l l e r oplyste, at Ændringsforslaget var stillet, fordi det vilde være uforsvarligt kun at op-

føre Prisen til 18 $\frac{1}{2}$ Kr., naar den sikkert vilde blive 19 $\frac{1}{2}$ Kr. eller snarere endnu mere. København havde for nylig købt til 19 Kr. 37 Øre, og man havde selv ligeledes for nylig maattet betale 20 Kr. 09 Øre. Ved forrige Budgetbehandling havde Taleren hævdet, at man vilde komme til at betale en adskilligt højere Pris, end man da opførte Kullene til, og det var slaaet til. Endvidere var det blevet sagt, at Højre holdt paa den højere Kulpris, fordi det vilde sætte Gasprisen op. Taleren havde dertil svaret, at hvis man ikke ansatte Kulprisen højere, vilde man blive nødt til at forhøje Gasprisen, og dette var ligeledes slaaet til; det var altsaa nu bevist, at denne Forhøjelse ikke skyldtes Byraadets Højre.

S a m u e l s e n bemærkede, at Hr. Christensen og Taleren ikke kunde tiltræde Ændringsforslaget, men vilde anbefale Byraadet at slutte sig til Forslaget om at opføre Kulprisen til 18 $\frac{1}{2}$ Kr. pr. Ton. Dette Forslag var stillet af hele Udvalget, altsaa ogsaa af Hr. Møller, saa det saa lidt mærkeligt ud, at denne nu stillede Forslag om en endnu højere Pris. Belysningsudvalgets Flertal troede sikkert, at 18 $\frac{1}{2}$ Kr. nok skulde holde, naar man købte pro rata. Det saa ret mærkeligt ud, at Gasværkets Budget nu skulde sættes 22000 Kr. op, hvorved det vilde komme til at udvise et Underskud paa 5000 Kr., og ligeledes saa det mærkeligt ud, at de Herrer Forslagsstillere ikke samtidig vilde have Gasprisen forhøjet. Selv om Kulpriserne nu var højere end tidligere, skulde der nok i næste Aar ligesom i de foregaaende Aar blive Overskud. Taleren turde i hvert Fald godt overtage det Underskud, der vilde komme.

M ø l l e r hævdede, at Budgettet vilde være kunstigt opstillet, hvis Kullene skulde ansættes til

18 $\frac{1}{2}$ Kr., naar man vidste, at de mindst vilde komme til at koste 19 $\frac{1}{2}$ Kr. At købe pro rata havde man jo for nylig prøvet, men havde desuagtet maattet give 20 Kr. 09 Øre. Naar Hr. Samuel sen havde erklæret sig villig til at tage det mulige Underskud, vilde Taleren gerne vide, om Hr. Samuel sen ogsaa vilde tage det Underskud paa Kulkøbet, der vilde fremkomme ved at sætte Prisen til kun 18 $\frac{1}{2}$ Kr. Reelt set vilde der naturligvis ikke blive noget Underskud, snarere kunde man vel sige, at et Underskud paa 5000 Kr. var lig med ca. 200000 Kr. Overskud.

Christensen var forbavset over, at Hr. Møller kunde gaa med til at forhøje Kulprisen, saaledes at Gasværkets Budget vilde komme til at udvise et Underskud, da Hr. Møller vel næppe vilde tillade sin egen Forretning at give Underskud, naar Budgettet for den blev stillet op. Hr. Møller havde selv været med til at opstille det Regnestykke, hvorefter Prisen blev opført til 18 $\frac{1}{2}$ Kr. Hr. Møller henholdt sig altid til de sagkyndiges Udtalelser, men det syntes nu, som om han ikke længere troede Kontorchefen, idet denne havde hævdet, at naar Aaret var omme, skulde man nok kunne regne med et antageligt Overskud. Vilde man sætte Indtægterne tilsvarende op, kunde Taleren nok være med til at forhøje Kulprisen til 20 Kr., men det vilde man vel ikke. Dette Ændringsforslag tydede paa, at Højre mere og mere nærmede sig den direkte Beskatning, hvad Taleren i og for sig intet havde imod.

Samuel sen hævdede, at det, at man i Januar havde maattet betale 20 Kr. 09 Øre, ikke betød samme Pris i Maj eller August.

Møller bemærkede, at man ikke kunde vente til August med at købe Kul. Han fastholdt For-

slaget om at opføre Kulprisen med 19¹/₂ Kr. og erindrede om sin Henstilling i forrige Møde om ved den kommende Omtaksation. at søge dannet et Fornylesesfond, hvoraf Udgiften til Køb af ny Maskiner kunde tages.

Christensen troede det vanskeligt at faa dannet et Fornylesesfond, eftersom der ikke mere var store Overskud. Da der var dette, brugte Højre Pengene i Stedet for at danne et Fornylesesfond.

Mikael Johansen var glad ved at høre Hr. Christensen bekræfte Højres dygtige Styre. Højre brugte dog ikke Overskudene, men lod dem komme Budgettet tilgode.

Christensen fastholdt, at Højre forbrugte Overskudene for at holde en lav Skatteprocent.

Forslaget forkastedes.

Ad Indtægtskonto III g. Forslag fra Mikael Johansen, Møller, Jul. Andersen, J. C. Petersen, N. Joh. Laursen, Magnus Nielsen og Carl Laursen om, at Post III g 3 a, Vedligeholdelse af Apparater og Maskiner, bliver forhøjet fra 29800 Kr. til 32800 Kr., saaledes at der bliver beregnet 15000 Kr til Fornylse af Kultransportøren i Stedet for 12000 Kr. — Fra Budgetudvalget forelaa Indstilling om at forkaste Forslaget.

Møller skulde henholde sig til sine Udtalelser ved 1. Behandling af Budgettet. Efter Direktørens Beregning vilde Kultransportøren koste 15000 Kr. Det var rigtigt, at Direktøren til at begynde med havde forlangt et noget større Beløb, men han var, da man anmodede om et noget billigere Overslag, kommet med et saadant paa 15000 Kr. Det var sjældent, at en Foranstaltning blev billigere end beregnet, saa de 15000 Kr. skulde nok gaa med.

S a m u e l s e n var overbevist om, at Kultransportøren kunde udføres for 12000 Kr., hvis der ikke skete noget kunstigt. De Folk, der skulde udføre den og tilse Arbejdet dermed, mente ikke, at man vilde komme over 12000 Kr.

M ø l l e r maatte tro, at det var de Herrer Samuelsen og Christensen, der skulde tilse og udføre Arbejdet.

S a m u e l s e n bemærkede, at hverken han eller Hr. Christensen skulde tilse eller udføre Arbejdet, det havde man Funktionærerne og Arbejderne til. Derimod havde Hr. Christensen og Taleren deres Viden om Udgiften fra de Folk, der skulde lave Arbejdet, og de havde sikkert mere Forstand paa de Dele end en Polytekniker, der aldrig havde arbejdet ved Faget.

Forslaget forkastedes.

Ad Intægtskonto III g. Forslag fra Mikael Johansen, Møller, Jul Andersen, J. C. Petersen, N. Joh. Laursen, Magnus Nielsen og Carl Laursen om, at Post III g 6 f, Indretning af Reparationsværksted for Maalere, 3000 Kr., udgaar af Budgettet. — Fra Budgetudvalget forelaa Indstilling om at forkaste Forslaget.

M ø l l e r kunde have forstaaet Forslaget om at opføre de 3000 Kr., hvis der havde staaet, at denne Sum var en a conto Bevilling, for efter Direktørens Beregning vilde der medgaa 14500 Kr. Det var givet, at Foranstaltningen vilde skade det private Erhverv, og da den desuden sikkert vilde give Underskud, vilde Taleren anbefale, at Posten udgik af Budgettet.

S a m u e l s e n gjorde gældende, at der ikke var Tale om et a conto Beløb, men om det fornødne Beløb. I Beregningen om de 14500 Kr.

var indbefattet en ny Bygning, som man slet ikke skulde have, da der var disponible Rum nok.

Møller hævdede, at de 14500 Kr. ikke omfattede Opførelse af en ny Bygning, men kun Indretning af Værkstedet.

Forslaget forkastedes.

Ad Indtægtskonto IX. Forslag fra Budgetudvalget om, at der under Konto IX f bliver optaget en Afgift paa 50 Kr., fast aarlig Afgift fra Magasin du Nord for Tilladelse til mod Inmervad at anbringe fra Huslinien fremspringende Udstillingsvinduer.

Vedtoges.

Ad Indtægtskonto XI. Forslag fra Budgetudvalget om, at Skat af Aktieselskaber af Hensyn til indgaaet Oplysning fra Skattekontoret bliver opført til 160000 Kr. i Stedet for 100000 Kr., og at Afgangen i denne Skat bliver opført til 40000 Kr. i Stedet for 15000 Kr, hvorved Nettoindtægten under denne Post bliver forhøjet med 35000 Kr.

Vedtoges.

I Henhold til de stedefundne Vedtagelser ned-sattes Udgiftskonto IV med 1500 Kr., medens Udgiftskonto XIX forhøjedes med 200 Kr. De forskellige Poster under Konto XX 4 forblev uforandrede, men Raadet forbeholdt sig at tage nærmere Beslutning, forinden de under Kontoen nævnte Foranstaltninger bringes til Udførelse. Udgiften under Indtægtskonto III b forhøjedes med 500 Kr. Indtægtskonto IX forhøjedes med 50 Kr. og Indtægtskonto XI b med 35000 Kr.

Ellers vedtoges Budgettet, der blev gennemgaaet Post for Post, i den Skikkelse, hvori det i Udkast forelaa fra Budgetudvalget, og det Beløb, der efter Hovedligningen vil være at ligne paa

Formue- og Lejlighed, kommer da til at udgøre 1798664 Kr. 75 Øre.

Da samtlige Skatters samlede Beløb imidlertid overstiger med 139285 Kr. 66 Øre det Beløb, hvormed det i Henhold til § 22 i Lov Nr. 79 af 20. April 1908 skal sammenholdes, vedtoges det at indhente Indenrigsministeriets Samtykke til Skatteudskrivningen.

Endelig vedtoges det for 1913—14 at fastsætte den i § 2 c i Vedtægt for Ligning af personlig Kommuneskat i Aarhus Købstadkommune ommeldte Procentdel, der vil være at lægge til det Beløb, som skal udskrives efter Formue- og Lejlighed, til 5 %.

6. (J. Nr. 500—1912). Indstilling fra Sygehusudvalget angaaende **Opførelse af en Overlægebolig ved Marselisborg Hospital** samt om, at der indrettes en **Bolig for Overlæge Bang i Hospitalets Administrationsbygning.**

M o u s t e n meddelte, at man tænkte sig, at Overlægeboligen passende kunde lægges i Hjørnet mod Nordøst, saaledes at der vilde blive Adgang til den dels fra Gaden og dels fra Hospitalet. Boligen skulde indeholde 4 Værelser for neden og 2 for oven. Da den skulde være i Stil med Hospitalets øvrige Bygninger, vilde Udgiften blive noget større end oprindelig tænkt, men vilde dog efter Stadsingeniørens og Arkitektens Overslag ikke overstige 21000 Kr., hvilken Sum kunde afholdes af det til Hospitalet bevilgede Beløb. Taleren meddelte dernæst, at Overlæge Bang, som snart skulde giftes, havde meddelt Udvalget, at han gerne vilde overtage 3 mindre Værelser i Administrationsbygningen som Lejlighed, naar der kunde blive indrettet Sovekammer og Køkken paa 1. Sal, hvad der iøvrigt var god Plads til. Da Lejlig-

heden kunde faa Kulrum og Vadskehus sammen med Inspektøren, og da Udvalget ansaa det for en Fordel at have begge Overlægerne boende paa Hospitalet, indstillede det, at man indrettede den omtalte Bolig til Overlæge Bang, mod at denne gav en Leje af 350 Kr., heri indbefattet Brænde, men ikke Lys og Gas. Endvidere indstillede Udvalget, at de foreliggende Tegninger til Overlægeboligen blev godkendt, og at det fik Bemyndigelse til at lade Arbejdet udføre.

Simonsen kunde ikke indse, at det skulde være nødvendigt at bygge en særlig Overlægebolig, som vilde betyde et Tilskud til Overlæge Zahlmanns Løn paa 1000 Kr. aarlig. Naar 1 Overlæge boede paa Hospitalet, maatte det være tilstrækkeligt.

Mousten ansaa det for vanskeligt at sige, hvad der var nødvendigt og hvad ikke. At det vilde være en Fordel at have begge Overlæger boende paa Hospitalet, var derimod givet. Maa-ske vilde Foranstaltningen betyde et Tillæg til Zahlmanns Løn, men det var dog ingen Fordel for denne at skulle bo derude, og han vilde da ogsaa meget hellere bo inde i Byen, hvor han alligevel skulde have et Konsultationsværelse. Forslaget var udelukkende fremkommet af Hensyn til Hospitalets Drift.

Mikael Johansen troede, Hr. Simonsen havde Ret. Man maatte hellere lønne Overlægerne med det, de skulde have, og saa sætte Boligen til dens virkelige Lejeværdi. Taleren var bange for, at Sygehusudvalget havde bygget vel flot. I gamle Dage blev Udvalg, der skulde bygge ny Bygninger, altid suppleret med et bygningskyndigt Medlem. Det var man kommet bort fra, men det

vilde vist være heldigt atter at optage denne Fremgangsmaade.

M o u s t e n skulde intet have haft imod, om Udvalget i sin Tid var blevet suppleret med en bygningskyndig Mand. Iøvrigt troede han ikke, der var blevet bygget dyrere end almindeligt, og der var da ogsaa sparet ikke saa lidt paa det Beløb, der var blevet bevilget. Naar man nu havde bygget saa stort et Hospital, burde man tage det sidste Skridt med ved at opføre en Overlægebolig.

J. C. P e t e r s e n gjorde opmærksom paa, at Udvalget, før det begyndte at bygge, var suppleret med bygningskyndige Folk, der havde udtalt, at Overslagene ikke var for høje. Det havde da ogsaa vist sig, at Overlægeboligen kunde opføres for samme Bevilling. Dette maatte dog være et Bevis paa, at Udvalget ikke havde ruttet med Pengene. Forslaget om Overlægeboligen var ikke fremkommet før nu, fordi Udvalget havde staaet lidt vaklende med Hensyn til dette Spørgsmaal. Nu var Udvalget imidlertid kommet til det Resultat, at det ikke turde aabne Hospitalet uden at have en Overlæge boende derude, navnlig fordi Hospitalet laa saa langt fra Byen. Foranstaltningen kom ikke Zahlmann tilgode, idet denne kunde bo baade behageligere og billige inde i Byen; derimod vilde den være en stor Fordel for Hospitalet.

C l e m e n s e n kunde ikke forstaa, hvorfor det pludselig var blevet saa paatrængende nødvendigt at bygge en Overlægebolig. For kort Tid siden var det blevet hævdet, at det var nok at have een Overlæge boende paa Hospitalet, og naar der nu kunde indrettes Bolig til ham i Administrationsbygningen, maatte det være nok. Naar Bang nu fik Bolig paa Hospitalet, kunde man derfor nok

undlade at bygge en Overlægebolig foreløbig. En Overlægebolig vilde betyde et aarligt Tab paa 1000 Kr. Skulde der vise sig Ulemper, kunde man altid bygge.

N i e l s J e n s e n vilde indtrængende anmode Byraadet om at vedtage Indstillingen, da det vilde være ganske uforsvarligt at lade saa stort et Hospital være uden Lægetilsyn om Natten, hvilket let vilde kunne ske, naar kun den ene af Overlægerne fik Bolig paa Hospitalet. Boede de der derimod begge, kunde de skiftes til at være hjemme om Natten, saaledes at der altid var een Læge til Stede. Den aarlige Merudgift vilde ikke blive saa forfærdelig stor, da Renten af 21000 Kr. kun var 340 Kr. mere end Lejen.

S a m u e l s e n syntes, det saa ud til, at Sygehusudvalget havde for mange Penge. Oprindelig vilde Udvalget kun have en Reservelæge boende paa Hospitalet, men nu vilde det have 2 Overlæger boende der. Det fornuftigste vilde være at nøjes med at indrette Bolig til den ene Overlæge i Administrationsbygningen og saa se Tiden lidt an.

J. C. P e t e r s e n gjorde opmærksom paa, at den Lejlighed, Bang vilde faa, ikke var kurant, og at ingen kunde sige, hvor længe han kunde nøjes med den. Taleren anmodede indtrængende Byraadet om at vedtage Forslaget, da det vilde være ganske uforsvarligt at lade saa stort et Hospital ligge hen uden at kunne faa Lægehjælp til enhver Tid.

M o u s t e n opfordrede ligeledes indtrængende Byraadet til at vedtage Forslaget. Skulde det ikke blive vedtaget, vilde det være fornuftigst, at ingen af Overlægerne kom til at bo paa Hospitalet, men at man forsøgte at faa en Kandidat og en Reservelæge. Skulde kun een af Overlægerne

bo derude, vilde Hospitalet til Tider være ganske uden Læge.

Christensen kunde ikke indse Nødvendigheden af at opføre en Overlægebolig. Man vilde vel nok blive nødt til senere at antage en Reserve-læge, saa man burde nøjes med foreløbig at indrette Bolig til den ene Overlæge i Administrationsbygningen.

Samuel sen bemærkede i Anledning af Hr. J. C. Petersens Udtalelse om, at ingen vidste, hvor længe Bang kunde nøjes med den Bolig, der blev indrettet i Administrationsbygningen, at Bang selvfølgelig maatte finde sig i at blive boende i den Lejlighed, man indrettede til ham.

Magnus Nielsen fandt intet at bemærke til Tegningen over Overlægeboligen og mente ogsaa, at Lejen kunde være passende. Hele Sagen var imidlertid saa uklar, at Taleren ikke kunde stemme for Forslaget, saaledes som det forelaa. Hvis Zahlmann var gaaet ind paa at bo derude, kunde man foreløbig lade ham bo i den Lejlighed, der skulde indrettes af de til en Reservelæge og en Kandidat beregnede Værelser, da der jo ingen Reservelæge skulde ansættes, naar der skulde være 2 Overlæger. Nu skulde Bang ganske vist bebo denne Lejlighed, men fik han en 2—3—4 Børn, vilde den blive for lille til ham, og saa skulde der vel ogsaa bygges en Villa til ham. Det vilde derfor være rigtigst at lade den gifte Læge, altsaa Bang, faa den Bolig, der var beregnet paa en gift Mand, og lade Zahlmann faa den Lejlighed, der skulde indrettes i Administrationsbygningen.

Simonsen syntes ikke, at Hr. Magnus Nielsens Indlæg gjorde Sagen klarere. Det var Sygehusudvalgets hele Optræden i denne Sag, der

havde gjort Taleren betænkelig ved den foreslaaede Ordning. Fra først af havde man ment, at Hospitalets Lægepersonale kun skulde bestaa af en Overlæge og en Reservelæge eller en Kandidat, og til denne skulde der indrettes nogle Værelser paa selve Hospitalet, men efterhaanden havde Sagen taget en saadan Vending, at der nu var ansat 2 Overlæger, som begge skulde bo paa Hospitalet. Naar den ene boede der, maatte det imidlertid være nok, da det tidligere var blevet sagt, at de Patienter, for hvem Hospitalet var bestemt, ikke behøvede Læge til alle Tider. Under Epidemier traadte Stadslægen desuden til.

M o u s t e n oplyste, at Overlægerne havde Forpligtelse til at bo paa Hospitalet, hvis det forlangtes, og at Bang selvfølgelig maatte forpligte sig til at beholde den Bolig, man indrettede til ham. Dersom man ikke byggede en Overlægebolig derude, var det imidlertid ikke sikkert, at Bang vilde modtage Lejligheden, og saa vilde Hospitalet til Tider være helt uden Læge. Det vilde derfor være fornuftigst at bygge Overlægeboligen. De Værelser, der skulde indrettes til Bolig for Bang, var ikke saaledes, at de kunde siges at afgive en Embedsbolig; noget andet var, at en Mand vilde nøjes med dem.

M i k a e l J o h a n s e n havde lagt Mærke til, at det ofte var blevet sagt, at det var umuligt at faa en Reservelæge. Det kunde ikke passe, at de epidemiske Sygdomme ikke altid fordrede en Læges Tilstedeværelse. De to Overlæger maatte derfor skiftes til at være i Vagttuen. Det rigtigste vilde være at udsætte Sagen.

J. C. P e t e r s e n fremhævede det umulige i at befale, at der altid skulde være en Læge til

Stede paa Hospitalet, uden at man anviste dem Bolig paa dette. Det var en Misforstaaelse, at Stadslægen skulde træde til under Epidemier; Bestemmelsen herom gjaldt kun for Kolera og Kopper. Det var ikke blevet sagt, at de Sygdomme, som skulde behandles paa Marselisborg Hospital, ikke trængte til altid at have en Læge i Nærheden, tværtimod kunde flere af disse Sygdomme, f. Eks. Difteritis og Strubehoste fordre øjeblikkelig Lægehjælp. Byraadet syntes at tage Sagen vel meget fra den gemytlige Side, skønt det drejede sig om et meget alvorligt Spørgsmaal, og det vilde paa tage sig et meget stort Ansvar, hvis det traf en en Ordning, hvorefter der ikke altid vilde være en Læge til Stede.

S a m u e l s e n hævdede, at Byraadet kun var gaaet med til at ansætte 2 Overlæger under Forudsætning af, at kun den ene skulde bo paa Hospitalet, og at der ingen Reservelæge skulde antages. Dersom Bang havde sagt, at han ikke vilde bo paa Hospitalet, uden at der blev bygget en Bolig til den anden Overlæge, syntes det vel flot. Da Zahlmann var ugift, trængte han ikke til saa stor en Bolig.

M o u s t e n havde ikke sagt, at Bang ikke vilde bo paa Hospitalet, hvis der ikke blev bygget en Overlægebolig. Der skulde først og fremmest bygges en Bolig til Zahlmann, idet man, hvis Bang kom til at bo paa Hospitalet, ikke vilde have Plads til en Reservelæge, hvis man skulde faa en.

H a r a l d J e n s e n fandt, at Sagen blev gjort mere indviklet og ikke saa lidt større, end den var. Naar man havde haft Raad til at bygge det store Hospital, og man var enig i, at der altid burde være en Læge derude, skulde man ikke

tale saa meget om det forholdsvis lille Beløb, kun 21000 Kr., denne Ordning kostede. Naar Lejeindtægten af begge Lejligheder blev lagt sammen, havde man jo omtrent hele Forrentningen af den ny Bygning. Taleren vilde følge Udvalget.

Niels Jensen gjorde opmærksom paa, at begge Læger maatte bo paa Hospitalet, for at der altid kunde være en vagthavende Læge til Stede. Deri laa Grunden til, at Bang maaske ikke vilde bo paa Hospitalet, hvis der ikke blev bygget en Overlægebolig til Zahlmann.

Magnus Nielsen spurgte, om Udvalget ikke vilde tage Sagen tilbage og løse Spørgsmaalet saaledes, at den ugifte Overlæge kom til at bo i den lille Lejlighed og den gifte i den store. Hele Forvirringen stammede fra, at Udvalget, da det kom ind paa Tanken om at ansætte 2 Overlæger, ikke oversaa, at Administrationsbygningen var forkert anlagt. Taleren forudsaa, at Sagen vilde ende med Opførelse af 2 Villaer.

Mikael Johansen fandt det betegnende, at Hr. Harald Jensen sagde »kun 21000 Kr.« 21000 Kr. var dog mange Penge. Forøvrigt var det ret uforstaaeligt, at en Bolig til kun een Familie kostede 21000 Kr. foruden Grunden. Skulde der bygges nogen Lægebolig, maatte der naturligvis bygges til alle de Læger, der skulde være ved Hospitalet. Som Sagen nu forelaa, kunde Taleren ikke stemme for Forslaget, fordi han i hvert Fald maatte forlange, at der blev bygget til begge Overlægerne.

Mousten mente, at det vilde blive dyrere at bygge til begge Overlægerne. Da det blev vedtaget at antage 2 Overlæger, var det en Forudsætning, at der skulde bygges en Bolig til den

ene. Taleren troede ikke, der vilde opnaas noget ved at udsætte Sagen.

M i k a e l J o h a n s e n gjorde gældende, at Forudsætningen for Ansættelsen af 2 Overlæger var, at der ikke kunde skaffes en Reservelæge.

M a g n u s N i e l s e n syntes, at Udvalget burde tage Sagen tilbage for at faa undersøgt, hvad det vilde koste at bygge en Bygning med Boliger til 2 Overlæger. Det var jo billigere at bygge en 2 Etages Bygning end 2 Villaer.

M i k a e l J o h a n s e n vilde, hvis Udvalget ikke vilde tage Sagen tilbage, paa 5 Medlemmers Vegne forlange den udsat.

M o u s t e n ansaa det for unyttigt for Udvalget at arbejde med Planerne, hvis det var Byraadets Mening, at der ikke maatte bygges. Der var imidlertid intet til Hinder for at udsætte Sagen i en Uges Tid.

Sagen udsattes.

7. (J. Nr. 83—1912). Fra Justitsministeriet forelaa til Erklæring følgende Skrivelse af 16. December 1912 angaaende **Beregnings af Betaling for Tuberkulosepatienter, der indlægges paa Sct. Josephs Hospital** i Henhold til Overenskomsten med dette og behandles for offentlig Regning:

»Efter Modtagelsen af Hr. Kammerherrens Skrivelse af 14. September d. A. angaaende den mellem Aarhus Kommune og Sct. Josephs Hospital i Aarhus under 7. Marts 1907 afsluttede Overenskomst om Benyttelsen af 30 Senge paa det nævnte Hospital skal Justitsministeriet, idet man hoslagt paany fremsender den paa-gældende Sags Documenter, bemærke, at man savner en Begrundelse af, at der ifølge Overenskomstens § 1 b skal erlægges 2 Kr. pr. Patient om Dagen, naar Kommunen alene skal betale,

men 2 Kr. 50 Øre om Dagen, naar Staten skal deltage i Udgiften, idet der ikke ses at ydes nogen forskellig Forplejning i de to Tilfælde.

Dersom det ved Overenskomstens § 4 er tilsigtet helt at udelukke Patienter, som behandles efter Reglerne i Lov om Foranstaltninger imod Udbredelsen af smitsomme Sygdomme af 31. Marts 1900, synes Ordene i den nævnte § 1 b »Patienter, der indlægges ved offentlig Foranstaltning« kun at omfatte Patienter, som indlægges i Henhold til § 5 i Lov om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse af 1. April d. A., og i dette Tilfælde er der efter denne Lovs § 13, 2. Stk., ikke fastsat nogen for hele Landet gældende Takst, medens 2 Kr. 50 Øre pr. Sygedag er fastsat som Maksimum.

Dersom der uanset Ordene i Overenskomstens § 4 behandles Patienter, som falde ind under Bestemmelserne i den nævnte Lov af 31. Marts 1900, vil disse enten falde ind under Bestemmelserne i denne Lovs § 2, 1. og 2 Stk., i hvilket Tilfælde der ikke uden særlig Tilladelse fra Justitsministeriet vil kunne ydes Refusion for Patienter, som behandles paa Sct. Josephs Hospital, idet dette ikke indbefattes af Ordene »kommunale Syge- eller Epidemihuse« i Lovens § 2, 6. Stykke.

Man skal derfor bede Sagen paany forelagt Byraadet for Aarhus Kommune til Betænkning, hvorefter det Indesluttede med Byraadets og Deres egne Udtalelser paany forventes indsendt hertil«.

Fra Sygehusudvalget forelaa følgende Erklæring:

»Naar Sct. Josephs Hospital i sin Tid forlangte 2 Kr. 50 Øre om Dagen for de Patienter, der lider af Tuberkulose, var det paa Grund af,

at saadanne Patienter kræver saavel bedre Kost som mere Udgift til Forplejning i sin Helhed end de øvrige Patienter.

Løvrigt betragter man denne Afdeling paa Sct. Josephs Hospital som værende en Filial af Aarhus Kommunehospital, idet alle Patienter paa denne Afdeling udelukkende indlægges gennem Kommunehospitalet.

Desuden vil denne Afdeling for Tuberkulosepatienter paa Sct. Josephs Hospital formentlig i en nær Fremtid kunne nedlægges, idet Byraadet i Skrivelse til Justitsministeriet af ¹⁴/₁₂ 12 har anmodet om Tilladelse til at omforandre de nuværende epidemiske Afdelinger paa Kommunehospitalet til en Tuberkuloseafdeling.

Byraadet vedtog at slutte sig til Udvalgets Erklæring.

8. (J. Nr. 471—1912). Andragende fra Restauratør Nielsen, Varna, om Koncession for 10 Aar paa en **Automobil-Omnibusrute mellem Aarhus og Varna.**

Møller meddelte, at Udvalget for Byens Udvildelse og Bebyggelse indstillede at svare, at Andragendet for Tiden ikke kunde fremmes. Spørgsmaalet om Strandvejens Forlængelse henstod endnu uafgjort og ligeledes om Forlængelse af Sporvejslinien. Vejen til Silistria var endvidere vel smal, for det var jo Meningen, at Ruten skulde gaa længere end til Varna, og endelig var det meget tvivlsomt, om Vejene kunde holde til den svære Kørsel.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 5⁶—1912). Indstilling fra Budgetudvalget om, at Udgiften til et **Brusebadeanlæg paa Artillerikasernen**, 1400 Kr., afholdes af Restbeholdningen af de midlertidige Laan.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 525—1912). Indstilling fra Kasseudvalget om en Tillægsbevilling paa 217 Kr. 30 Øre til **Anskaffelse af nye Matrikulskort.**

Bevilgedes.

11. (J. Nr. 518—1912). Andragende fra Bestyrelsen for **Aftenskolen for Arbejdere** om Udbetaling af 1000 Kr. af det til Skolen bevilgede Tilskud.

Bevilgedes.

